

Urjalankylän koulun päätöstilaisuus
21.5 2014
Lyhyt historiikki
Seppo Pirhonen

Hyvin varhain jo vuoden 1845 elokuussa Urjalan pitäjänkokous teki päätöksen käyttää viljamakasiinin ylijäämävarat koulurahaston kartuttamiseen. Kymmenen vuoden päästä todettiin varoja karttuneen riittävästi. Saatiin lupa koululaitoksen järjestämiseksi. Tarvittiin talo ja se saatiin ostamalla Immalan tilan rakennukset. Välillä pohdittiin liian lähellä tietä olevien rakennusten siirtämistä uudelle paikalle, jossa olisi ollut ”ihanimpia näköaloja Rutajärvelle”.

Modernien kansakouluperiaatteiden mukaan toiminut Urjalan pitäjänkoulu aloitti helmikuun ensimmäisenä 1858. Kouluun pääsivät niin tytöt kuin pojat eri puolilta pitäjää niin renkien kuin kartanoiden lapset. Ensimmäinen opettaja oli Johan Selvenius, seurakunnan urkuri. Ennen pitäjänkoulua seurakunnassa oli ollut kiertäviä kulmakuntaopettajia. Suomen kirkon nerokas keksintö oli nimittäin se, että naimisiin ei päässyt, jos ei osannut lukea lukutaito ja kristinopin alkeet tutkittiin lukusilla eli kinkereillä.

Kansakouluasetus vauhditti kasakoulujen perustamista Suomeen. Seurakunnat ja kunnat saivat valtionapua. Immalan pitäjänkoulu muuttui valtionapua nauttivaksi poikakouluksi. Tytöt olisivat jääneet ilman koulua, ellei Honkolan kartanon isäntä kapteeni Wetterhoff olisi esittänyt pitäjänkokouksessa suunnitelmaa tyttökoulun perustamiseksi.

Tyttökoulu aloitti läheisessä Häihälän talossa 15. syyskuuta 1867. Urjalankylässä toimi siis tuolloin kaksi koulua. Avajaisissa oli arvovieraita, kun Uno Cygnaeus suoritti koulun vihkimisen ja tilaisuudessa oli läsnä myös kansakouluhallinnon (Kirkollisasiaintoimituskunta) esimiehenä vuodesta 1858 toiminut senaattori Harald Viktor Vilhelm Furuholm, joka senaattorina ”tuki hartaasti ja ponnella Cygnaeusta kansakoululaitoksen alikuunpanemisessa ja järjestämisessä”. Honkolan omistajan kapteeni Wetterhoffin toiminta ratkaisi tyttöjen koulun aikaansaamisen.

Immalan koulutalo ei ollut kovin lämmin ja sen kunto heikkeni. Niinpä heräsi ajatus sen siirtämiseksi lähemmäksi kirkkoa. Kuntakokouksen listalle asia tuli ensimmäisen kerran 1872. Uusi koulutalo valmistui Laukeelaan 1878. Tämä talo tuhoutui tulipalossa yhdeksänkymmentä vuotta sitten vuonna 1924, jolloin myös pitäjänkoulun arkisto paloi. Laukeelan koulun toiminta siirtyi lastenkotina toimineeseen rakennukseen, joka muutama vuosi sitten purettiin.

Kirkonkylän nykyinen koulu, jonne oppilaat Urjalankylästä ja siihen liitetyistä entisten Haritun, Honkolan, Kiviojan, Puolimatkan ja Vahosten koulupiirien alueilta siirtyvät elokuussa, valmistui 1976.

Urjalankyläläiset vastustivat silloinkin koulun siirtoa ja esittivät pitäjän jakamista kahteen piiriin. Tähän ei suostuttu ja urjalankyläläisten valitukset kaatuivat oikeusasteissa, Kylä oli menettänyt koulunsa. Nuutajärvellä aloitti 1883 yksityinen koulu, joka oli kaksikielinen. Kunnan ylläpitämä kansakoulu aloitti siellä 1913. Nyt toimintansa päättävä Halkivahan koulu aloitti vuonna 1902.

Urjalan koulun johtokunta esitti vuonna 1891 kolmen koulun perustamista eli Honkolaan, Kokolle ja Urjalankylään. Honkolan koulun perustaminen oli helppo päättää, kun kartano lupasi hirret. Kokon koulu perustettiin kahdeksan äänen enemmistöllä. Sen sijaan Urjalankylän hanke kaatui, kun kokkolaiset vastoin antamaansa lupausta äänestivät vastaan, koska urjalankyläläiset olivat äänestäneet Kokkoa vastaan täpärässä äänestyksessä.

Vihdoin vuonna 1896 kuntakokous hyväksyi Urjalankylän kansakoulun perustamisen monien pyyntöjen ja esitysten jälkeen. Mainittakoon, että anomuksen tueksi oli vahva lahjoituslista: 625 syltä (syli n. 2 m) seinähirttä 5000 kotoa lyötyä tiiltä 20 kuutiota sammalta mies- ja hevostyöpäiviä Nestori Liukkonen 10 mk Renki Aug Nurmi 5 mk torpan poika Nestori Kaidankangas 5 mk

Koulu aloitti toimintansa vuokrahuoneissa Astalassa syksyllä 1897. Varsinainen koulutalo valmistui 1898. ja vihittiin käyttöön 13.9.1898. Talo rakennettiin Urjalan vanhan pappilan päärakennuksen keskiosan hirsistä, mutta toiseen päähän lisättiin kaksi huonetta. Piirustuksen laati Juho Astala, joka toimi johtokunnan puheenjohtajana. Muut ensimmäisen johtokunnan jäsenet olivat: Juho Kantala, Viktor Simola, Kalle Yntälä, Karl Jallinoja ja Aleksander Hiukkanen. Pitkään puhenjohtajina toimivat Astalan lisäksi Santeri Metsovaara ja U. Emil Rantala.

Ensimmäiseksi opettajaksi valittiin Juha Heikki Karvonen. Häntä seurasi 1900 Kaarlo Valerian Reponen Pyhäjoelta. Hän oli opettajana vuoteen 1925. Koulun toimiessa yksiopettajaisena valittiin tytöille erikseen käsityön opettaja. Muita pitkäaikaisia opettajia ovat Onni Vainio, Olga Helanti, Irja Aarnio, Reijo Siltasaari, Liisa Saario, Marja-Terttu Välimäki ja Aimo Rytky. Pitkäaikaisia koulutyöntekijöitä ovat olleet: Kaija Matsi ja Ritva Vaskela.

Urjalankylän koulun oppilasmäärä kasvoi ja tarvittiin uusi koulu, jota useaan otteeseen esitettiin kunnanvaltuustolle. Koulu valmistui niin, että se otettiin käyttöön tammikuussa 1925. Se oli peilikuva samoihin aikoihin valmistuneesta Haritun koulusta.

Vuonna 1994 tällä paikalla sijannut ensimmäinen koulutalo paloi ja melkoisen väännön jälkeen päätettiin rakentaa uusi koulu palaneen tilalle. Urjalankylän koulurakennukset ovat yhteialueiden mailla. Rakennukset on rakentanut kunta ja se ne myös omistaa. Kunta ja yhteislaueet ovat sopineet vuokrasopimuksella, että koulutoiminnan päättyessä vuoteen 2024 kunta ylläpitää tiloja kyläläisten käyttöä varten.

Tähän on siis tultu. 116 ikäluokkaa on käynyt koulunsa tällä mäellä. Tunnelmat ovat haikeat, kun lasten äänet eivät ensi syksynä kantaudu täältä. Sanotaan, että historia toistaa itseään. Jos näin kävisi, niin viimeistään parinkymmenen vuoden päästä Urjalankylässä avatan taas koulu. Sen verran meni aikaa viimeksi, kun koulu Urjalankylästä vietiin. Ehdotukseni on, että uusi rakennettava yhtenäiskoulu nimettäisiin Urjalan pitäjänkouluksi, sillä sen jatkumohan se tosiasiallisesti on.

Täällä on ollut kiva, turvallinen ja tunnelmallinen kyläkouluyhteisö, jossa on ollut mukava työskennellä niin oppilaana, koulutyöntekijänä, koulunkäyntiavustajana kuin opettajanakin. Elät muistoissamme Urjalankylän koulu!